

สรุปประเด็นสำคัญ

อนุสัญญาห้ามระเบิดดาวกระจาย

จำนวนประเทศที่ลงนามแล้ว 108 ประเทศ
38 ประเทศซึ่งเคยใช้ ผลิต เก็บสะสม หรือโอนได้ลงนามในอนุสัญญาฯ ถือเป็นกาทำให้คำมั่นว่าจะยุติกิจกรรมทุกอย่างที่กล่าวมา
หลังมีการให้สัตยาบันครบ 30 ประเทศตามที่กำหนดเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2553 อนุสัญญาฯ ฉบับนี้จึงมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2553 เป็นต้นไป
นับจากวันที่ 1 ตุลาคม 2553, 42 ประเทศที่ลงนามได้ให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาฯ ถือเป็นประเทศสมาชิกที่ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับทุกข้อในอนุสัญญาฯ

การใช้

นับแต่สิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 มีกองกำลังที่ใช้ระเบิดดาวกระจายอย่างน้อย 18 ประเทศ โดยใช้ในประเทศและดินแดนซึ่งมีความขัดแย้งทางการเมือง 39 แห่ง
นับแต่เปิดให้มีการลงนามเมื่อเดือนธันวาคม 2551 พบการใช้ระเบิดดาวกระจายเพียงกรณีเดียว โดยรายงานขององค์การนิรโทษกรรมสากลระบุว่า เป็นไปได้ที่สหรัฐอเมริกาได้ยิงขีปนาวุธซึ่งบรรจุลูกระเบิดขนาดเล็กไปยังจุดที่สงสัยว่า เป็นค่ายฝึกของกลุ่มอัลกออิดะห์ในเยเมน เมื่อเดือนธันวาคม 2552

การเก็บสะสม

คณะวิจัยและติดตามประเมินว่าก่อนที่ทั่วโลกจะเริ่มรณรงค์ห้ามใช้ระเบิดดาวกระจาย มี 86 ประเทศซึ่งเก็บสะสมระเบิดดาวกระจายนับล้านๆ ลูก ซึ่งหมายถึงจำนวนลูกระเบิดขนาดเล็กนับพันล้านลูก
ปัจจุบันมี 74 ประเทศที่เก็บสะสมระเบิดดาวกระจาย ในจำนวนนี้ 27 ประเทศได้ลงนาม และ/หรือให้สัตยาบันแล้ว
ประเทศสมาชิกซึ่งได้ลงนาม และ/หรือให้สัตยาบัน 17 ประเทศยอมเปิดเผยข้อมูลเรื่องจำนวนระเบิดดาวกระจายในครอบครอง นับรวมแล้วมีระเบิดดาวกระจายอย่างน้อย 1.1 ล้านลูก หรือเท่ากับลูกระเบิดขนาดเล็กอย่างน้อย 146 ล้านลูก ก่อนที่จะเริ่มมีการทำลาย

การทำลายระเบิดในคลังและมีในครอบครอง

ประเทศสมาชิก 4 ประเทศ ได้แก่ เบลเยียม มอลโดวา นอร์เวย์ และสเปน กับประเทศผู้ลงนาม 2 ประเทศ คือ โคลอมเบียและโปรตุเกส ได้เสร็จสิ้นการกิจการทำลายคลังระเบิดดาวกระจาย นับรวมแล้วมีการทำลายระเบิดดาวกระจาย 176,000 ลูก หรือเท่ากับลูกระเบิดขนาดเล็กมากกว่า 13.8 ล้านลูก ประเทศผู้ลงนามคืออัฟกานิสถานและแองโกลา รายงานเมื่อปี 2553 ว่า ช่วงที่มีโครงการทำลายอาวุธยุทธโศปกรณ์ไม่นานนี้ ตนได้ทำลายคลังระเบิดดาวกระจายหมดแล้ว
ออสเตรเลียและมอนเตเนโกรคาดว่าจะเสร็จสิ้นการทำลายคลังระเบิดภายในปี 2553 ขณะที่เยอรมนีและอังกฤษซึ่งมีระเบิดดาวกระจายในครอบครองมากที่สุด ได้ทำลายระเบิดชนิดนี้ไปเป็นจำนวนมหาศาล และอย่างน้อยอีกแปดประเทศกำลังอยู่ในกระบวนการทำลายคลังระเบิด

Editorial Board

LANDMINE & CLUSTER MUNITION MONITOR

The Monitor provides research and monitoring for the Cluster Munition Coalition and the International Campaign to Ban Landmines.

1502-1 Nicholas Street • Ottawa, ON K1N 7B7 • Canada • Tel. +1-613-241-3777 • Fax +1-613-244-3410 • Email monitor@icbl.org • www.the-monitor.org

<p>เมื่ออนุญาตให้มีระเบิดดาวกระจายและลูกระเบิดขนาดเล็กในครอบครองได้จำนวนหนึ่ง เพื่อการฝึกและพัฒนากองทัพ แต่ถึงปัจจุบันประเทศส่วนใหญ่เลือกที่จะไม่เก็บไว้ในคลัง</p> <p>เบลเยียม ฝรั่งเศส และสเปน ระบุว่าต้องการเก็บระเบิดดาวกระจายในจำนวนหลักร้อย หรือเท่ากับลูกระเบิดขนาดเล็กมากกว่า 20,000 ลูก</p>

การผลิตและโอน

<p>15 ประเทศซึ่งเคยเป็นประเทศผู้ผลิตได้ลงนาม และ/หรือ ให้สัตยาบันแล้ว ถือเป็นกรณีศึกษาว่าจะไม่มีการผลิตระเบิดชนิดนี้อีก</p> <p>มี 17 ประเทศที่ยังคงผลิตระเบิดดาวกระจาย หรือต้องการสงวนสิทธิ์ในการผลิตในอนาคต</p> <p>ไม่มีรายงานเรื่องการโอนระเบิดดาวกระจายในปี 2552 หรือช่วงหกเดือนแรกของปี 2553 ยกเว้นมีรายงานการโอนชิ้นส่วนบางอย่างจากเกาหลีเหนือไปยังปากีสถาน</p> <p>สิงคโปร์และสหรัฐอเมริกาซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกรับประกันว่าจะระงับการส่งออกระเบิดดาวกระจายไว้ชั่วคราว</p>

ประเด็นที่ยังต้องตีความ

<p>ยังมีความเห็นต่างเรื่องการห้ามเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ระเบิดดาวกระจาย โดยเฉพาะกรณีการฝึกกำลังพลร่วมกับประเทศที่ไม่ได้เป็นสมาชิกซึ่งยังคงใช้ระเบิดดาวกระจาย ประเทศส่วนใหญ่ที่ได้แสดงความคิดเห็นระบุว่า การเข้าไปมีส่วนช่วยเหลือโดยรับรู้หรือตั้งใจใช้ระเบิดดาวกระจายควรเป็นเรื่องต้องห้าม แม้จะเป็นการฝึกก็ตาม</p> <p>รัฐบาลส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าควรห้ามการถ่ายโอนข้ามพรมแดน โดยประเทศที่ไม่ได้เป็นสมาชิกไปยังประเทศสมาชิก</p> <p>นักลงทุนและสถาบันการเงินในประเทศต่อไปนี้ คือ อาร์เจนตินา เบลเยียม แคนาดา เดนมาร์ก ฝรั่งเศส เยอรมนี ญี่ปุ่น เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ สวีเดน สวิสเซอร์แลนด์ อังกฤษ และอื่นๆ ได้แสดงออกโดยหยุดลงทุนในประเทศที่มีการผลิตระเบิดดาวกระจาย และอีกหลายประเทศแสดงความคิดเห็นว่าควรห้ามไม่ให้มีการลงทุนเพื่อผลิตระเบิดดาวกระจาย</p>

จำนวนผู้เสียชีวิต

<p>มีการบันทึกจำนวนผู้เสียชีวิตในอย่างน้อย 27 ประเทศกับ 3 พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ในจำนวน 27 ประเทศ มี 6 ประเทศเป็นสมาชิก และ 9 ประเทศเป็นผู้ลงนาม</p> <p>สิ้นสุดปี 2552 จำนวนผู้เสียชีวิตที่ได้รับการยืนยันจากทั่วโลกนับได้ 16,816 ราย แต่มีจำนวนมากที่ไม่ได้รับการบันทึก ทำให้เชื่อได้ว่าจำนวนผู้เสียชีวิตที่แท้จริงคือ 58,000-85,000 เป็นอย่างน้อย</p> <p>จำนวนผู้เสียชีวิตซึ่งได้รับการยืนยันในเก้าประเทศกับหนึ่งพื้นที่ในปี 2552 คือ 100 ราย 33 รายในจำนวนนี้อยู่ที่ลาว เป็นไปได้ว่าจำนวนผู้เสียชีวิตที่แท้จริงสูงกว่านี้มาก</p>

ประเทศที่ได้รับผลกระทบ

<p>เชื่อกันว่าอย่างน้อย 23 ประเทศกับอีก 3 พื้นที่ยังมีลูกระเบิดที่ยังไม่ระเบิดตกค้าง และอีก 13 ประเทศหรือมากกว่าที่อาจมีระเบิดชนิดนี้ตกค้างอยู่เล็กน้อย</p>

Editorial Board

MINES ACTION CANADA • Lead agency • jackie@minesactioncanada.org • www.minesactioncanada.org
 ACTION ON ARMED VIOLENCE • Ban policy • info@aoav.org.uk • www.aoav.org.uk
 HANDICAP INTERNATIONAL • Casualties and victim assistance • policy.unit@handicap.be • www.handicap.be
 HUMAN RIGHTS WATCH • Ban policy • landmine@hrw.org • www.hrw.org
 NORWEGIAN PEOPLE'S AID • Mine action • stuart@icbl.org • www.npaid.org

LANDMINE & CLUSTER MUNITION MONITOR

The Monitor provides research and monitoring for the Cluster Munition Coalition and the International Campaign to Ban Landmines.

1502-1 Nicholas Street • Ottawa, ON K1N 7B7 • Canada • Tel. +1-613-241-3777 • Fax +1-613-244-3410 • Email monitor@icbl.org • www.the-monitor.org

ประเทศที่ได้รับผลกระทบหนักที่สุด ได้แก่ ลาว เวียดนาม อิรัก และกัมพูชา ส่วนประเทศที่ประสบปัญหาอย่างหนัก คือ เลบานอนและเซอร์เบีย รวมถึงพื้นที่ที่มีความขัดแย้งนากอร์ โน-คาราบักห์ และซาฮาราตะวันตก
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคที่ได้รับผลกระทบสูงสุด และยุโรปเป็นอันดับสอง
ในจำนวน 42 ประเทศที่ได้ให้สัตยาบัน เชื่อว่ามี 5 ประเทศเป็นอย่างน้อยที่ได้รับผลกระทบ

การเก็บกู้ทำลาย

ปี 2552 มีการเก็บกู้ลูกระเบิดขนาดเล็กที่ยังไม่ระเบิด หรือ มีการสำรวจรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งใน 14 ประเทศกับอีก 3 พื้นที่เท่านั้น ขณะที่อีกหลายๆ พื้นที่มีการสำรวจและทำลายน้อยมาก
ใน 9 ประเทศที่ไม่มีการสำรวจหรือกวาดล้างทำลายลูกระเบิดขนาดเล็กที่ยังไม่ระเบิดเมื่อปี 2552 มีประเทศที่เป็นสมาชิก 2 ประเทศ และเป็นผู้ลงนาม 4 ประเทศ
ปี 2552 พื้นที่ที่ได้รับการเก็บกู้ทำลายเศษซากระเบิดดาวกระจายวัดได้ 38 ตร.กม. และลูกระเบิดขนาดเล็กที่ถูกทำลายแล้วมากกว่า 55,156 ลูก
อัลบานเนียและแซมเบียซึ่งเป็นสมาชิกประกาศว่าได้ทำการเก็บกู้ทำลายระเบิดดาวกระจายอย่างเสร็จสมบูรณ์เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2552 และเดือนพฤษภาคม 2553 ตามลำดับ

การช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ทั้ง 27 ประเทศที่มีผู้ประสบภัยจากระเบิดดาวกระจาย มีการดำเนิน โครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้วทั้งสิ้น
อย่างไรก็ตาม เกือบทุกประเทศต่างเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคสำคัญๆ ในการดูแลช่วยเหลือผู้ประสบภัย ครอบครัว และชุมชน เนื่องจากหลายประเทศไม่มีโครงการฝึกอบรมเพื่อช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจ หรือการสนับสนุนทางด้านจิตใจและสังคม อีกทั้งการบริการและความช่วยเหลือในพื้นที่กั้นดารยังไม่พอเพียง

การสนับสนุนด้านงบประมาณ

มีรัฐบาลเพียงไม่กี่ประเทศที่ให้เงินสนับสนุนเฉพาะแก่งานห้ามระเบิดดาวกระจาย รัฐบาลเจ็ดประเทศแจ้งว่าเงินช่วยเหลือของทุกประเทศรวมกันเท่ากับ 13.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยใช้ในงานรณรงค์ให้ทุกประเทศยอมรับและปฏิบัติตามอนุสัญญา, การเตรียมงานประชุมกลุ่มประเทศสมาชิกครั้งที่ 1 (เป็นเงินที่ให้ผ่านกองทุนห้ามระเบิดดาวกระจายของรัฐบาลลาว), การเก็บกู้ทำลาย, การช่วยเหลือผู้ประสบภัย, การทำลายคลังระเบิด และงานรณรงค์
รัฐบาลหลายประเทศให้เงินช่วยเหลือโดยเจาะจงที่การรณรงค์ให้รัฐบาลทั่วโลกหันมายอมรับและปฏิบัติตามอนุสัญญา ตลอดจนการทำลายคลังระเบิดของตน โดยไม่มีการแจ้งตัวเลข งบประมาณเพื่อการเก็บกู้ทำลายที่ให้แก่ลาว เลบานอน และเวียดนาม ถูกใช้ไปเพื่อเก็บกู้ลูกระเบิดขนาดเล็กที่ยังไม่ระเบิดเป็นส่วนใหญ่

Editorial Board

MINES ACTION CANADA • Lead agency • jackie@minesactioncanada.org • www.minesactioncanada.org
 ACTION ON ARMED VIOLENCE • Ban policy • info@aoav.org.uk • www.aoav.org.uk
 HANDICAP INTERNATIONAL • Casualties and victim assistance • policy.unit@handicap.be • www.handicap.be
 HUMAN RIGHTS WATCH • Ban policy • landmine@hrw.org • www.hrw.org
 NORWEGIAN PEOPLE'S AID • Mine action • stuart@icbl.org • www.npaid.org